

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Metodă la modă

Din păcătoșeniile zilei — Cazul dela Sighișoara: un caz ca multe altele — Bucurii cari nu sunt românești — Cui prodest, ceea ce se petrece?

(+). Ortodoxia ardeleană își are „idealul”: desființarea „uniației”. Pe orice căi și cu orice mijloace. În această direcție lucrează, cu vreme și fără vreme, pe toate tărîmurile și mișcând toate pietrele. Dela guvern și până la gendarmerie și administrație. Mai ales administrație. Asta s'a dovedit unealtă de bună treabă — mai bună chiar decât organele reformei agrare, ori cutare conducere de te miri ce fel de întreprinderi miniere, forestiere și de alt fel — în mâinile Dalai-Lamilor mici și mari, dar „dominanți” cu toții. Și stăpâniți cu toții de pornirea de a ne face pe noi „uniații” să simțim la tot ce-i ala „dominanță”.

Metoda e aceeași: celor simpli și sărmani dintre al noștri, cari vreau să apuce la o bucată de pâine ca muncitorii de fabrică, ori ca bleși băleși, li-se cere să se declare mărturisitorii al crezului lui Kerularie, cum s'a scris de altfel nu tocmai de mult; satele ni-se împănă cu dascăli „căliți” în focul apostoliei ortodoxe mai mult decât în lupta contra analfabetismului, deși pentru parohii unite am avea învățători uniți; în slujbe de stat, dacă ești „papistaș” intri tot așa de anevoale ca și cămila prin urechile acului (cu prea puține excepții; — cere-rile noastre, oricât ar fi de îndreptățite se târăgănează cu anii până să fie satisfăcute, (dacă, peste tot vor fi satisfăcute vreodată); unde se află o mână de pripășiți ce pot arăta că au meritul de a fi înscrși în matriculă ortodoxă, îndată se găsesc mijloacele pentru a înjgheba parohie „națională” și pentru a le dura biserică și casă parohială. În schimb „uniații” pot să tot aștepte până să li-se dea un petec de loc să-și clădească și ei lăcaș de închinare. Vina lor doar scrișă este și strigată la toate răspântiile de propovăduitori cu barbă, plete, comănac și arginți, ai pravoslaviei (și de nghiotanții lor mireni): Sunt înstrăinați și vânduți străinilor. Tot cel ce-i ajută cumva, să-vârșește prin urmare fărădelege, care nu li-se va lerta de marii și micii mogulii dominanți nici în viața aceasta, nici în ceea ce o să vie.

Cazurile sunt fără număr și n'am mai sfârși dacă am începe să le dăpănăm. Ne oprim, totuși, la unul singur și tipic: la cazul dela Sighișoara. E jalnic de pilduitor acest caz.

Faptele sunt următoarele: Avem la Sighișoara 152 familii române unite, de intelectuali, funcționari, plugari și pălmași, dintre cari 106 își au proprietățile lor aci, iar 26 familii sunt definitiv așezate în acest centru sășesc. Comunitatea aceasta își are preotul său, și curatorul său bisaricesc. Numai biserică nu are. Adecă are o casă, ori mai bine zis o cameră de rugăciune, într'o clădire privată. De biserică propriu zisă, însă, nici vorbă. Și nici de casă

parohială. Asta din simplul motiv că pentru așa ceva, fiind vorba de al noștri, — în Sighișoara nu se află loc. Și nici bani nu sunt. Nu-l ertat să fie. Așa au decretat în tainițele conștiințelor lor, părinții urbei, puternicii dela Primărie, în fruntea cărora stă un devotat slujitor al lozincel: Piară „uniații”

Și cât au stărut al noștri să li-se facă și lor partea ce li-se cuvine! Intervenit-au, personal, pela cel dela putere; înaintat-au scrisori și memorii lungi și dovedite, în 11 Febr. 1936; 16 Aprilie 1936; 14 Octomvrie 1936; 5 Iunie 1937. Dar zadarnic. Atât urechile cât și pungile cele solicitate au rămas închise. Și dacă s'au deschis un moment pentru ochii lumii, ce-a făcut dreapta a stricat stînga. A găsit el, consiliul orășenesc, în ședința sa din 23 Aprilie 1936, loc pentru biserică și casă parohială română unită și a și grăit ceva ce a însemnat că o să predea loturile din chestie celor ce aveau, și au, lipsă arzătoare de ele. Dar la atâta s'a rămas: vorbărie trecută pe hârtie. Căci a intervenit cerberul ortodoxiei locale, protopresviterul I. Stolca și a ridicat cuvânt de împotrivire la așa o lăse-ortodoxie. Ci-că: „atât protopoplatul, cât și întreagă populația română a orașului sunt curat ortodocși. Gr-cat. sunt numai câteva familii de funcționari cari formează populația flotantă „înființarea parohiei gr-cat. în acest oraș va slăbi românismul, fiindcă prin aceasta se vor începe lupte confesionale... (Gr. catolicii din chestie) să fie satisfăcuți în cele sufletești de biserică ortodoxă, de care s'a rupt la 1700”. — Drept că ajungând chestiunea în fața Curții administrative din Cluj, apelul protop. Stolca a fost respins, ca neavând nici un temei. Dar cu toate acestea „uniații” n'au primit bucată de pământ din plașeta ce se află în fața morii „Ligner”, pentru că stilizatorii hârtiei oficiale a consiliului orășenesc, (deși se pricep oamenii la chibbușerii de acesteal) s'au îngrijit să aibă greșeli de formă cari să ducă la clauzula: „nulă și neavenită”. Și nici amărta sumă de 100.000 de Lei ce li-a fost prevăzută bisericii noastre în bugetul anului 1933, precum nici cota parte ce li-se cuvenea de totalul trecut în bugetele anilor 1934—1935 de însuși Ministerul de Interne, nu s'a mai dat până în ziua de astăzi bisericii noastre. — Ba a dat, totuși, Primăria sighișoreană, ceva, și parohiei noastre: 8 stînjeni lemne de foc. (Celei ortodoxe: 30; bisericii și școlilor ev. lut.: 120; celor romano-catolice: 28; celor reformate 24; celor unitare: 8; celor evreești: 4.

Spre slava pravoslaviei care amețește lumea nativilor cu sporovăcelile ei despre „solidaritatea națională”, și spre bucuria minor-

tarilor localnici, cari s'au înfruptat din greu din aceleași izvoare cari sunt sub pecești grele de câte ori ar fi să scoată din ele și Românii uniți partea ce li-se cuvine. Un mic tablou ne va lămuri și în această privință: Parohia evanghelico-luterană a primit dela Primăria Sighișoarei și dela județ, peste trei milioane Lei; Maghiarii au primit 800.000 (opt sute mil) Lei și teren dat de Primărie, pe care teren apoi și-au zidit biserică. Evreilor li-s'a dat 50.000 (cincizeci de mil) Lei. Partea leului, firește însă că a revenit parohiei „dominanților”. I-s'a dat o pădure de peste 350 jugăre, din a cărei exploatare a încasat cam patru milioane. Asta înafară de numerarul ce atinge, aproximativ, cinci milioane, pe lângă — cine le mai știe pe toate — atâtea alte ajutoare importante dela județ.

Și când ortodocșii și minoritarii au parte de atare regim de favoare, nouă, Românii uniți, ni-se deneagă, cu o încăpăținare patologică, până și fărâmele de cari avem nespuse lipsă. — În fața acestei situații ne întrebăm nedumeriți: ce duh al răutății și al întunecării încearcă să se înstăpânească în capetele cari, în împrejurări ca celea prin care trecem, ar trebui să fie deosebit de înțelegătoare și luminate? Să fie un val de nebunie în curs de creștere? Ce interese servesc cei ce, cu diabolică perfidie, ne șicanează mereu și ne nedreptățesc mereu, de par'că n'ar râvni altceva decât satisfacerea bucuriei sadice de a ne face să ne credem străini în țară străină?

Bun e însă Domnul și se vor rușina toți cei ce ne voesc nouă rele. Loviturile lor păcătoase ne vor strânge mai tare rîndurile și, mai curând ori mai târziu, vor trezi la adevărata realitate chiar și dintre al lor pe toți căți azi poate că-i socot de bunăcredință. — Repozita est haec spes in sinu nostro.

Glas de preot îngrijorat. E glasul păr. Grigore Pișculescu, pe numele scriitoricesc: *Gala Galaction*, care nu-i încântat de fel de nivelul moral real, nu imaginar, la care se află lumea așa zisă credincioasă, pe care o vede în jurul său și o cântărește după cum își realizează crezul creștin, nu după cum se mândrește cu pravoslavnicia sa. Rîndurile ce urmează sunt o parte din considerațiile preotului scriitor G. G. în legătură cu praznicul Schimbării la față și au văzut lumina tiparului în *Curentul* din 9 Aug. c. și sună așa:

[...] „Priviți în ce totală opacitate sufletească și bisericescă, am ajuns să trăim astăzi imperiul zi de 6 August!.. Lumea muncește pretutindeni, ușile bisericilor sunt deabia întredeschise, poporul e absent, preoții sunt amorțiți, iar episcopatul e la băi, să se desmorțască!

Faceți această socoteală: Suntem în țara noastră cel puțin vreo 14 milioane de creștini ortodocși, închinători ai minunii de pe Tabor.. Credeți că au fost azi, la împărătescul praznic

și la S-ta Liturghie, 140.000 de pravoslavnici?...

Și adevărata durere nu stă în această tristețe a cifrelor, ci alurea... Acum o mie, nouă sute și câțiva de ani... au adorat lumina de pe Tabor numai trei oameni... Durerea stă în minciuna aparențelor. Dacă Biserica creștină la noi ar fi — ca în alte vremuri sau ca în alte țări — o tovărășie particulară, n'ar fi nici o supărare și nici o părere de rău... Ne existând pretenții, firmă, oficialitate, pompă, buget și... concedii balneare, ne închinăm lui Isus Hristos, discret, acoperit, în familie și în sanctuare pe cari le știm numai noi.

Dar astăzi, când avem fațadă oficială, armură de stat, dotații... cât de greu ne apasă înghețul din sfintele biserici și indiferența din suflete!

Se înșală cine crede că Biserica Mântuitorului poate să fie și să rămâne un fel de mare placidă, fără furtuni, fără flux și reflux și fără vulcani, la fund...

Dacă Biserica Mântuitorului nu se zburcună, nu clocotește, sub căldura Duhului, nu censurează pe fiii căzuți în păcate, nu luptă pentru răspândirea Impărăției Cerurilor și nu ridică, zilnic, spre ceruri, cu puteri suprafirești, scara din viziunea Patriarhului Iacov — nu-și mai merită numele și nu mai are „partea Mariei, care nu se va lua dela ea“! — Viitorul nu prea depărtat o să ne convingă pe toți că adevărata viață creștină nu admite somnolența și fațada“.

Vizitarea credincioșilor

— Un punct necesar în programul pastoral —

În Nr. 8 al rev. „Cuvântul Adevărului“, pâr. Iosif Stoica, mănecând dela un articol publicat în „Unirea“ din 13 Februarie a. c., care se referea la lipsa unui program fixat de Superiori, pentru a ști ce să facem în diferite împrejurări, face unele constatări vrednice de luat în seamă.

Are dreptate Sf. Sa atunci când spune că avem destule norme conducătoare și „firul roșu“ îl aflăm în cei patru ani de studiu din

Seminar, unde ni-s'au propus și explicat toate căile de urmat în pastorație. Apoi cercularele, enciclicele papale, revistele de specialitate și atâtea alte publicațiuni bisericești, ce alta fac, decât să dea încotinu explicări, îndemnuri și porunci, *ce să facem, cum să facem* în toate împrejurările, ca pastorația să fie mai cu rod? Rămâne și inițiativa fiecăruia, îngrădită, se înțelege, de acea prudență pastorală, fără de care putem comite multe gafe.

Sunt deci destule norme și „firul roșu al condutei“ îl avem fiecare, Numai trebuie urmat cu convingere și cu suflet.

Că nu se grăbește Superioritatea cu fixarea programului de activitate, cred că bine face. Nici nu s'ar putea impune un program, pe care să-l urmeze fiecare preot. Căci nevoile se deosebesc dela o parohie la alta. Și nu s'ar potrivi acelaș program. Și apoi acestea uneori se pot schimba, cu vremea. Atunci alt program?

Fiecare știe, și trebuie să știe, ce are de făcut în parohie. În general. Dacă se dau anumite sugestii prin presă, la sinoade, etc., ele sunt foarte binevenite. Poate un preot să experimentat unele metode și a ajuns la rezultate frumoase. Să le comunice și altora, ca binele obținut prin metoda sa, să poată fi atins în cât mai multe parohii.

Ca să atenueze „jelania“ din articolul pomenit, pâr. I. Stoica încearcă schițarea unui program care, spre cinstea preoșimii noastre, mulți l-au pus în practică încă de mult.

Toate bune și necesare. Complexul nevoilor vieții de azi cere o atențiune deosebită din partea păstorului sufletesc. Mi-se pare însă, că un punct din program lipsește. Un punct, după modesta mea părere, de o capitală importanță pentru viața sufletească a credincioșilor. Lipsește vizitarea, cercetarea acasă a credincioșilor.

Este lucru constatat de mulți, că oricât de bună ar fi o predică și oricât de mare măiestru al vorbeli ar fi cineva, predica este privită, în multe părți, mai mult ca o datorie a preotului și mai puțin ca o datorie a credincioșilor de a urma ceea ce se spune în ea. Nu-i motiv să se supere nimeni. Caute onorații frați și verifice — chiar și oratorii buni

—, care este rezultatul unei predici? Da, recunosc, unii credincioși înțeleg și urmează sfatul și învățătura din predică, dar noi trebuie să avem în vedere pe toți credincioșii și nu numai pe câțiva cari ne înțeleg strădania. Ba de multe ori trebuie să lăsăm pe cel bun și să alergăm după oala cea pierdută. Ne vreau să contest utilitatea și arzătoarea necesitate a predicii. Din contră. Dar vreau să spun, că acolo unde oricât ai predica, tot nu se prinde, mai ales că se poate întâmpla că tocmai acela cari au mai mare lipsă de predică, aici să nu frecventeze biserica regulat, singura ieșire este vizita care i-o face preotul la domiciliu.

La început omul pare stingherit, surprins că vine „părintele“ la el. Apoi se dă în vorbă, mai de una, mai de alta, până când vei ajunge acolo unde vrei, adică să infiltrezi în suflet ceea ce omului îi lipsește. Dacă unul e concubinar, îi vei arăta în cuvinte blânde, prietenești, că atarea lui nu e conformă cu legea lui Dumnezeu și a bisericii și să caute cât mai curând să intre și el în rândul oamenilor cumsecade, cari cinstesc legile lui Dumnezeu și ale bisericii.

Dacă altul este bețiv și nu cercetează biserica, îi vei arăta într-o convorbire familiară, cari sunt relele ce decurg din patima beției și a nefrecventării slujbelor dumnezeiești și ce bine ar urma, dacă își îndreptează viața. — Și așa, mergând la fiecare cu „leacul“, va „vedea cu ochii“, rezultatul minunat al osteneții. Omul cercetat de preot se simte și măndru că a intrat preotul în casa lui, nu numai cu ocaziuni „oficiale“, ci așa ca la un prieten. În modul acesta se cimentează legătura dintre preot și popor, oamenii vor ținea mai mult la el, îl vor ajuta și apăra la nevoie, știind că apără pe unul de-al lor, care le-a înțeles sufletul.

Să luăm numai seama la preoții romano-catolici, cari știu să prindă o sumedenie de momente prietnice, tocmai prin acest metod. Credincioșii țin la preotul lor, cu toate că sunt împuși la o mulțime de taxe, pe cari trebuie să le plătească bisericii și preotului. Totuși au ajuns la convingerea, că preotul le

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Devoțiuni uitate

de Pr. Aurel Aldea

2. În legătură cu moartea iminentă e bine să mai vorbim despre ceva. Ca ocazia pregătirii la moarte e bine să întrebe preotul pe bolnav, dacă și-a făcut formalitățile necesare în ceea ce privește testarea averii, și dacă nu le-a făcut, să-l îndemne să nu întârzie a le face. Și cred că nu greșesc când zic că preotul acela care e anaalfabet în ceea ce privește compunerea unui testament privat, păcătuște. (Fiecare are pe la judecătorie un cunoscut chiar și mai mic, care cu toată promptitudinea și pedanteria îl servește cu un formular de testament, etc). Dacă nu compune el, preotul însuși, testamentul, în calitate de martor testamentar, (căci oficial și pe bani grei îl dresază alții), atunci cel puțin să fie de față când se dresază testamentul. Și cu a sa deosebită prudență să dea sfaturile necesare. Nu sunt rare cazurile când în felul acesta își primește și Domnul partea sa. Iată ce zice — apropos de asta — episcopul sfânt al Cartaginei: „Dacă cele temporale sunt în ordine și Domnul și-a primit partea sa, ca un moștean oarecare, fie pentru înfrumusețarea casei sale, fie pentru fiii săi săraci, atunci bolnavul se poate odihni așa

de ușor în patul său de scânduri, ca odinioară sf. Martin, după ce a știut că aceasta e voia sfântă a lui Dumnezeu“.

3. Când ceasul în care Domnul va cere dela creatura sa să-i dea seama cum s'a folosit de darurile naturale și supranaturale e aproape, preotului îi trebuie o deosebită atenție. În aceste momente ultime — după ultima împărtașanie — să grijim ca bolnavul să se unezească cât mai intim cu Hristos. Suferințele să și le aducă în legătură cu suferințele Lui. Moartea sa cu moartea Lui. Cu cât e mai evidentă apropierea morții, cu atât să-i fie mai dragă muribundului credința și să fie fericit că are ocazia de a muri în ea. Intreaga lui ființă să fie stăpânită de mângăerea dulce că Dumnezeu nu-l va părăsi. Că ingerii și sfinții Cerului îl vor ajuta și că oarecând, în altă ipostază, va putea vedea iarăși pe ai săi.

Ce momente enigmatice! Nepătrunse de nici un muritor sănătos și neimpărtașite de nici un muribund.

Sunt două etape în viață, despre care omul abia știe mai mult decât nimica. Prima e aceea când se odihnește pruncul la sânul mamei sale și în a sa dulce dormitare visează. Buzele-i sunt mute și numai în surâsul lui dulce poți ceti fericirea inimii inocente. Despre ce visează? Sigur că mai mult despre lucruri îngerești decât omenești. A doua etapă e aceea când omul zace pe patul de moarte, când sufletul și trupul lui e cuprins de o deo-

sebită și specifică neliniște. Pe când cel din jur zice: „acum vine sfârșitul“ sau: „sărmanul, cât suferă“, pe atunci poate că sufletul său se luptă pentru credință și pentru fericirea de veci, cu amăgirile duhului necurat.

La patul celui ce moare, de fapt sunt mai multe duhuri rele câte bune. Sf. Martin exclama în agonia morții: „Ce stai lângă mine bestie infernală!“ E cert că în asemenea cazuri cel rău folosește toate armele seducerii, ca: principiul contra credinții, gânduri ce duc la disperare, amintiri păcătoase etc., așa că chiar și sufletele ajunse la o perfecțiune oarecâtă mai înaltă, exclamă tremurând: „Doamne mântuiește-ne că perim!“ Iată încă odată enorma importanță a prezenței preotului. — Aici ne atingem de grația perseveranței finale, la care trebuie neapărat să conlucre și preotul, cu toate mijloacele pe care le are la dispoziție. Tot timpul. Acum mai ales. „De va zice cineva că cel justificat poate persevera în grația justificatoare, fără ajutorul special al lui Dumnezeu, să fie anatema“ — zice Tridentinul.

Încheind prima parte a acestor umile considerațiuni, cred că nu greșesc când afirm că devoțiunile amintite sunt în mare parte uitate. Datorile avem să le practicăm conștient și intens. Ca să nu păcătui.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

vrea binele, este un frate al lor, un prieten sincer, un părinte adevărat, care trebuie ajutat.

Oare nu au observat unul dintre frații preoți, că, de multeori, când vrei să înființezi o societate, sau să crezi un fond, ori să impui o taxă, pentru nevoile bisericii, făcând adunare generală, fără o pregătire prealabilă, expul chestiunea în fața adunării și se pare că sunt convinși toți de necesitatea și urgența problemei, totuși eșind afară, e de-ajuns ca unul să spună o vorbă contra, ca toată truda să rămână zadarnică. Căci în adunare omul poate se sfiește, sau nu a rumegat îndeajuns ce i-s'a propus și nu face nici o observație. Eșind afară îi vine în minte ceva și o spune. Tu, care ai pus problema, nu mai ești acolo să-l lămurești și cei din jur încep să se alăture la părerea din urmă. Și așa, reușita devine foarte problematică. Până când, dacă mergi la el acasă, tu îi spui una, el ăita, până când îl convingi că așa e mai bine cum îi spui tu. Îi dai și argumentele cu cari să răspundă celor de reacredință, făcându-se propagatorul ideii tale și chiar apărătorul tău.

Cred că nu e necesar să mai amintesc, că și aici avem eterna pildă a Mântuitorului Iisus, care n'a pregetat a intra în multe case de nevoiași și de păcătoși, făcând mântuire casei lor.

Se înțelege, pentru acest lucru se cere osteneală, de multeori incomoditate și poate neplăceri, dar trebuie, căci aceasta e chemarea preotului. Să ducă pacea, mângăierea și dragostea Mântuitorului și în cele mai umile și sărăcicioase cămine. Să coboare, în sufletele zdrobite de necazurile și furtunile vieții, balsamul mângăietor al nădejzii.

Pr. M. Socaciu

La Sovata am avut bucurie mare de luminatul praznic al Schimbării la Față. Atunci e hramul bisericii noastre din loc și cum — grație sollicitudinii neadormite și neostenite a pâr. Ioan Moldovan, canonic mitropolitau — pe acea dată era isprăvită și pictarea bisericii de către talentatul zugrav bisericesc, d. Ciupe, s'a putut face și binecuvântarea ei în noua sa podoabă.

Același sfânt l-a săvârșit I. P. S. Mitropolit Alexandru, sosit în localitate încă din preluă, în tovarăgia pâr. Gh. Dănilă, canonic; Aug. Folea, dir. can. mitrop.; Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie și clericul absolvenți I. Târziu și N. Florea, — toți din Blaj. Înaltul ierarh a fost primit sărbătorește la gară, unde-l întâmpină, cu cuvântări simțite, pâr. N. Târnavanu, preot în Sovata-Sat, d. Dr. Vescan, fost prefect și d. Piroșka, primcurator bisericesc. La vecernia slujită în bisericuța-giuvaer de sub îngrijirea pâr. I. Moldovan a asistat pâr. Mitropolit și mulțime de oaspeți.

A doua zi, în sobor de preoți, liturghie arhierescă, la care predică însuși Arhierul, stăruind asupra schimbării sufletești prin credință vie, tărie creștinească neînfrântă și evitarea fărâdelegilor. S'a făcut tot atunci sfințirea apei și stropirea nou zugrăvitei biserici arhiepiscopale de lume binecredincioasă. — Seara Înaltul ierarh și suita s'au reîntors la reședință, toată calea către casă petrecând-o sub vraja clipelor de sfântă bucurie dela mândrețea noastră de bisericuță dela Sovata.

Mulțumită. Credincioșii gr. cat. Români din Ardeu (jud. Satu-Mare), Eparhia gr. cat. de Oradea, aduc mulțumirile lor cele mai sincere pentru suma 50.000 lei, care a dăruit-o d. Dr. Valer Pop, Ministrul Industriei și Comerțului, în vederea începerii lucrărilor de construcție a bisericii gr. cat. române din parohia noastră. — Ardeu, la 8 August 1937. Dr. Aug. Mircea, primcurator; Protop. Cornel Dărăbanth, paroh.

Datorința cea mare

pr. Petru P. Berinde

Una dintre poruncile pe cari le-a dat Domnul Hristos, este și aceea de a învăța pe oameni. Ca dovadă, că această poruncă este una dintre cele mai mari și că trebuie împlinită, poate slugi faptul că, înmulțindu-se numărul creștinilor, pentru ca să nu fie împliecași în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, apostolii au ales diaconi, cari aveau datorința de a se îngriji de celea trupești ale creștinilor. Așa Sf. Ștefan, unul din cei 7 diaconi, în timpul liber ajuta pe apostoli și în vestirea cuvântului lui Dumnezeu (Fapt. Apost. cap. 6).

Un alt fapt, din care se poate vedea cum vestirea cuvântului lui Dumnezeu este de mare importanță, este înființarea de școli catehetice, în cari creștinii convinși sunt pregătiți de a fi spre ajutorul preoților în cateheză. Asta pe la începuturile creștinismului. Noi suntem într'al 20-lea veac de creștinism, dar știe bunul Dumnezeu când se va ajunge și la noi Români să se afle creștinii convinși cari să vină în ajutorul preoților în cateheză. Căci vedem cu totul altceva. Și de câte ori nu ne este dat să constatăm, cu durere, cum chiar învățătorii și învățătoarele cari au terminat școala în centre episcopale, ne sunt cel mai slabi colaboratori, dacă nu chiar contrari ai noștri și ai bisericii în jurul cărora au crescut, necum să mai mergă la biserică, să mai cânte în strană ori cu copiii, aceasta părintulii-se ceva incompatibil pentru ei.

Importanța catehezei relaxă și de acolo, că prin cateheză se formează deja legătura firească între preot și viitorii lui enoriași, fără a mai aminti, că moralitatea este baza vitalității unui popor.

Chiar din acestea motive Superioritatea noastră bisericească a și dat dispozițiuni și îndrumări cu privire la cateheză, numind inspectori catehetici chiar și pentru școlile primare, pe alocurea introducând, ca punct al sinoadelor, lecții practice. Iară pentru a deveni preotul și bun catehet, s'a introdus la teologie ca studiu catehetic, asistând teologii, ba în unele locuri chiar teologii predând religia, la școlile de aplicație. Iară ca învățământul religiei să-și ajungă scopul și astfel să se facă predarea metodic, s'a publicat și programă analitică, cu întreg materialul pe clase și ore.

Până în prezent ne-am folosit de programa analitică din 1922 pentru VI clase. Or, acum fiind VII clase, trebuia să se alcătuiască o nouă programă cecece a și făcut-o Onor. Comisie Catehetică metropolită.

După programa din 1922 se preda: în cl. I—II-a: Elemente de catehism și Istoria Biblică — catehismul mic de Dr. Brînzeu. în cl. III-a: Testamentul Vechiu și catehismul întreg. în cl. IV-a: Testamentul Nou și catehismul întreg. în cl. V-a: Catehismul întreg și Liturgia. în cl. VI-a: Repeșirea catehismului și Istoria bisericească.

Intenția cu care a fost alcătuită programa analitică a fost bună, însă punerea în aplicare întâmpină foarte mari greutăți, avându-se în vedere că aproape toate școlile noastre sunt nedivizate. De aceea ca răspuns la o invitație a pâr. Dr. Nic. Brînzeu din Cuv. Adevărului (Sept. 1929), mi-am fost spus părerea și observările mai pe larg în „Stonul Românesc” (Nr. Iun.—Aug. 1930) unde arătam cum materialul, conform programei, e prea încărcat, fiind destul pentru cl. III-a numai Biblia Copiilor, pentru cl. IV-a și a V-a Catehismul; pentru cl. VI—VII-a, alternativ, Istoria bisericească și Liturgia.

Reamintesc prevederile programei anali-

tice din 1922 precum și observările — propunerii personale — cu toatecă avem o nouă programă analitică pentru șapte clase, care se va și publica în curând — cu scopul ca unul fiecare să aibă posibilitatea de a-și face o împărțire a materiei și a claselor după cum crede mai potrivit.

După programa nouă va fi așa: în cl. I—II-a același material ca și la cea veche; în cl. III-a Biblia Copiilor și amândouă Testamentele; în cl. IV-a Catehismul în întregime; în cl. V-a Catehismul, partea a II-a, intercalând la locuri potrivite pericope din Evaghelie; în cl. VI-a Catehismul partea a III-a și Liturgia; în cl. VII-a Catehismul, partea I-a și Istoria bisericească.

Dupăcum se vede, cu cl. I—II-a n'avem nici o greutate. Greutatea e dela a III-a în sus. E adevărat că în timpul din urmă s'a înmulțit numărul școlilor divizate, și unde e numai o singură școală în parohie nu numai că e o plăcere să pui în aplicare noua programă, ci și rezultatul la care se va ajunge va fi bun. Se va face însă, unde sunt mai multe școli în aceeași localitate, ori sunt clase nedivizate, ori și dacă școala e divizată dară neavând sale suficiente, se va face predarea alternativ? Pentru aceste cazuri, ori altele, fac două propuneri:

1. În cazul când ne ținem de repartizarea materiei conform programei celei noi, atunci necondiționat trebuie să se facă următoarea grupare: în cl. I—II-a oră comună; în cl. III—V-a oră comună; în cl. VI—VII-a oră comună. Adecă s'ar ținea religie de 2 ori pe săptămână câte 3 ore, făcându-se atât cu clasa a III—V-a, cât și cu a VI—VII-a, în aceeași oră 4 lecții.

2. Cu abatere dela noua programă — fără a rămânea însă nimic de predat — și care putem zice că-i mai ușor de executat, ar fi a doua propunere:

Cl. I—II-a oră comună. Cl. III—V-a oră comună. Clasa a III-a Biblia copiilor. Cl. IV—V-a Catehismul întreg, făcându-se în felul acesta într'o oră numai două lecții. Iar în cazul că s'ar ținea împreună și cu cl. VI—VII-a, ar fi vorba de 3 lecții alternându-se Ist. bis. și Liturgia. Cl. VI—VII-a: repeșire generală a Catehismului și Istoriei bisericești, putându-se omite din cea generală unele lecții, ca la cea particulară să se insiste mai mult asupra diecezei proprii, iară din celelalte asupra arhieriei mai însemnați. Într'alt an se va lua Liturgia cu repeșirea catehismului, având astfel catehetul timp suficient o oră, pentru a se putea ocupa mai amănunțit și cu punctele diferențiale.

Iară pentru pericopele Evagheliei, să se țină oră aparte, după masă, când va afla de bine catehetul, cu care prilej le va citi după cartea pâr. Iuliu Maior, învățând totodată, cu copiii din clasele II—VII, și cântările dela sf. Liturghie și alte cântări mariane ori devoționale.

Acestea ar fi părerile și modalitățile prin care cred, că s'ar putea obține un rezultat mai bun în catehizație. Asupra repartizării materiei pe ore, va hotărî fleștecare după împrejurările locale. Și m'ași bucura, dacă în legătură cu cele expuse s'ar afla și alte propuneri ca astfel, prin mai multe discuțiuni și păreri, să putem ajunge la rezultate tot mai bune și mai ducătoare la scop.

Școala Normală de Conducătoare „Domnița Ileană” din Șimleul Silvaniei are locuri libere în toate clasele. Inscriserile se primesc zilnic la Cancelarie, ori se pot trimite recomandat prin poștă. — Direcțiunea.

Citiți și răspândiți

„UNIREA”

Știri mărunte

Conferența Episcopască. Tot, 12 August c., la ora 16, s'au întrunit la Blaj, sub președinția Ex. Sale I. P. S. S. Arhiepiscop și Metropolit Alexandru, Preasfințiții Episcopi ai Provinciei noastre metropolitane: Iuliu al Cluj-Gherlei, Alexandru al Maramureșului și Ioan al Lugojului, pentru a discuta anumite probleme de interes actual ale Bisericii noastre. — Conferența, la care a luat parte și Il. Sa Păr. vicar general Dr. Macaveiu ca referent și F. O. Aug. Folea ca notar al conferinței, a examinat, între altele, chestiunea înființării prin Decret-Lege a noii Episcopii ortodoxe în Maramureș, apoi chestiunea pensiilor preoțești, precum și alte chestiuni mai mărunte, avizând la soluțiile și măsurile ce se impun. — Conferența s'a terminat încă în sara aceleia zile, PP. SS. Episcopi reintorcându-se apoi la reședințele lor.

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri: pâr. *Lasar Gherman* din Motiș, admin. parohial la Mineu; pâr. *Cornel Bălan* din Mineu, la Motiș; pâr. *Ioan Filip* dela Serviciul Administrativ eparhial, admin. parohial la Prislop (distr. Chioar) iar absolventul de teologie *Ștefan Balogh* a fost numit actuar la Serviciul Administrativ.

Praznic luminat în Bârlea (jud. Someș). Grație spiritului de jertfă a credincioșilor noștri din Bârlea și stăruințelor vrednicului lor păstor sufletesc S. Miclăuș, s'a ridicat aci o prea frumoasă biserică nouă. Acest lăcaș al Domnului a fost sfințit luna trecută Psf. *Iuliu al Clujului*, în cadre solemne, cu asistența unei mulțimi de peste 5000 persoane și în sobor de 16 preoți, între cari dela centru erau profesorii de teologie Dr. E. Lemény și Silviu Popa. La liturghia arhierescă înaltul ierarh a cuvântat despre credința vie, fiind ascultat cu pietate adâncă. După terminarea slujbei divine au avut loc obișnuitele recepții și banchetul de 50 taccămuri.

„Anglicanli papiști” în întrunire publică. Asociația ce poartă numele de „Anglicanli papiști” a luat ființă acum câțiva ani în capitala Angliei și are drept scop readucerea anglicanilor în legăturile iubirii cu Biserica Romei. Are ca membri 1158 bisericani și o mulțime de credincioși din rândurile mirenilor. Președintele asociației, cum raportează „Schönere Zukunft”, (8. 8. 37) a declarat în numele tuturor că ei râvnesc „vestirea Evangheliei, așa cum o fac frații romano-catolici” și vreau să pună capăt schismei prin unirea cu Sf. Scaun. La acest scop, dela care nu-i putere să-i facă să se mai abată, sunt siguri că vor ajunge prin rugăciune și printr-o intensă și apostolică acțiune de luminare a celor încă neorientați. — Doamne ajută!

Locale. Dumineca viitoare, a IX-a după Rusalii, va predica în Catedrală pâr. *Nicolae Comșa*, prof. la liceul de băieți.

Congresul mondial al Internaționalei ateiilor s'a amânat pe 1938. Până atunci însă se va lucra din greu pentru reușita lui. Deocamdată comitetul organizator a căpătat 100.000 ruble pentru începerea lucrărilor. În legătură cu congresul va avea loc și o ședință a grupărilor de tineri atei. Cu acel prilej se va lansa și filmul cinematografic „Tinerime, fii atei”, ce e turnat gata și e menit tineretului din toată lumea. În Rusia va fi pusă în circulație cât mai curând și o serie de mărci noi, cu menirea ca, din venitul lor, să fie finanțat congresul mondial plănuț.

Krishnamurti, „Marele Profet” e evreu. Și încă de speță netrebnică, chiar și după morala alor săi. Acum câțiva ani făcuse

furoare la București cu »luminile» sale teosofice, de indian get-beget. După o știre recentă a agenției *Teler* din Varșovia s'a aflat însă că e fiul unui cerșetor evreu, Solomon K. Grünberg, mort luna aceasta într'un spital din capitala Varșoviei. Bătrînul, pe când era în stare materială bună, și-a trimis odrasla la studii în Anglia. De când a ajuns însă la ananghie, favoritul teosofei Miss Anny Besant n'a mai vrut să știe de cel ce îl crescuse din banii scoși ca mare exploatator forestier în Polonia orientală. În scrisorile — numai poste restante — adresate tatălui său, »Marele Profet» ce se bucură, grație prostiei »goimilor», de o situație materială bună, îl lămurea pe bătrîn că îi este cu neputință să-l ia la sine în noul continent, fiindcă îl împiedecă dela așa ceva »misiunea» sa...

Cifre ce vreau să spună ceva. Ministerul Educației Naționale a publicat de curând o statistică despre procentul absolvenților reușiți, la examenele de bacalaureat, sesiunea Iunie 1937. Așa aflăm că, din 172 licee de băieți și fete, absolvenții a 56 licee au reușit la bacalaureat în proporție de 75—100%; absolvenții a 66 licee în proporție de 74—50%; absolvenții a 33 licee în proporție de 49—25%; iar dela 10 licee în proporție de 24—01%. Sută la sută au reușit absolvenții liceelor: »Titu Malorescu» de pe lângă Seminarul Pedagogic Universitar din București; a celor de băieți din Călărași, Făgăraș, Gherla, Năsăud și Suceava și a celor de fete din Arad, Beiuș, Buzău și Orhela.

Președintele Roosevelt și enciclicele papale. Directorul ziarului „Catholic Times” din Londra, *Dr. Drimley*, după ce a întreprins o călătorie prin Statele Unite, a făcut o dare de seamă asupra acelei călătorii. În însemnările sale Dr. Drimley amintește c'a fost primit în audiență și de d. Roosevelt, președintele Statelor Unite, care, venind vorba de enciclicele papale ce tratează probleme politice și sociale, a ținut să declare că aduc cele mai sănătoase și mai folositoare soluții și îndrumări. — În ce privește viitorul Americii de Nord, ziaristul englez e foarte optimist. În deosebire a constatat că Biserica Romei e în stare să facă față tuturor problemelor sociale, mai ales că și educația ce se dă în școlile sale e dintre cele mai admirate sub toate raporturile.

Barbaria în plină activitate. „Catholic Times” din Londra raportează că, după o statistică ce a putut fi obținută din Moscova, regimul roșu a dat morții anul trecut 102 membri ai clerului. Alți 8000 de preoți și călugări au fost osândiți; în același răs timp, la închisoare, pentru »activitate antisovietică”. Cătu-l pentru biserici, sinagoge și moschee, au fost închise ori distruse, tot numai anul trecut, 4680. — Comentariile sunt de prisos.

Telefonul „Unirii”

B. Voivodeni. Cum vedeți, problema »programului» de activitate preoțească îi preocupă pe frații în Domnul. Mai mult: le sugerează idei (credem că rodnice de realizări) dintre cele mai frumoase. Că în chestie de amănunt sunt divergențe de păreri, e cât se poate de firesc. — Celor trimise de Sf. Voastră o să le »dăm drumul» cât mai curând.

R. Lugoj. Adevărul e ca untulelemn: mai curând ori mai târziu iasă la suprafață. Călugării greci au fost o năpastă pentru principatele române, atât sub raport moral cât și național. Vorbindu-se zilele acestea și de opera socială a mănăstirilor, au ajuns și ei »în chestie». Și cele ce ies la lumină sunt deadreptul uluitoare. Cel puțin pentru cei ce i-au văzut prin prisma unei istorii romanțate, cum s'a făcut și se face la noi. Pâr. econom D. Furtună însă, (vezi: *Universul*, 18. 7. 37) întemeiat pe lucrarea din 1860: Mănăstirile inchinate, scrisă de N. Istrati (»frate de Vlădică, om învățat și credincios, devotat Bisericii ortodoxe române») îi demască fără milă, reproducând, între altele, rânduri ca acestea: (egumenii greci) »părăduiesc pădurile... își umplu sacii de avere... apoi averile trec Dunărea, iar ei își cumpără corăbii și caice... Iar când li-se propune să deie pentru educația

Tipografia Seminarului Teologic gr-cat. Blaj

publică română ortodoxă, — pentru școli, — barem a patra parte din venituri, fac pe surzii și pe cei ce nu graiu în gura lor. În schimb, la 1854, spune N. Istrati, »părinții greci au făcut totul de s'au scos din condiția arandării a 215 moșii, clauza înființării școlilor». Cu așa »pilde și stâlpi de moralitate» (ce însemnan năstirile românești pe lângă cele ale grecilor? și cel cu cum era?) e de înțeles jalnica mărturisire a aceluiași N. Istrati: »Religia a ajuns acum a avea nici un preț la porului căzută — din ignoranță — în prejudecii și »perstiții». — Cu toate acestea ortodoxia care ne-a adus pe capul neamului atâta drojdie greco-bizantină-leuană (ca de altă puhoire străină nici să nu mai pomenim) e făuritoare, păstrătoare și sfințitoare sufletului acestui neam! Și să te mai minunezi când auzi pe atâția zicând că la noi, astăzi, cuvintele și-au pierdut sensul?

T. Geoagiul oe jos. Într-o atmosferă de moralitate sui generis, cum e cea creată și hrănită la noi de nu mai știm care »Maică a Neamului», trebuie să fie omul, de multeori, mai apatic decât apaticul filosof, cel cu vestitul: Nil mirari! Și mai ales în ce privește anumite mișcări din biserică română ortodoxă, caută să ne impunem rezerva eminensiană: Tu rămâi la toate reze! La pupăciunile ortodoxe-anglicane dela Oxford, cași la schimbul de studenți teologi între pravoslavnicii noștri ce din gură joară pe »Mărturisirea Ortodoxă» a lui Petru Movilă, dar, »bratizează» cu anglicanii eretici. Faptul e relatat de ziare: »In vederea schimbului de studenți teologi pentru studii, a sosit din Anglia rev. preot (!) profesor Victor Sheaurburn, care activează mult pentru apropierea bisericii anglicane de cea ortodoxă. S. Sa (!) este un bun amic al Bisericii noastre, primind și întrebându-l încă de acum doi ani doi studenți români în Institutul of the Resurrection, Mirfield Yorks. Asta într-o vreme când nu mai puțin de 1158 bisericani anglicani, constituiți în asociație cu caracter de publicitate, lucrează din răspuneri pentru unirea anglicanilor cari iau în serios credința, cu Sf. Scaun dela Roma! — Te întrebî numai, cu amărăciune: Să fi ucis virusul bizantin orice sensibilitate latină în sufletele acestor colindători după îndriri spirituale pe meleagurile lui Albion, printre anglo-saxonii? Ierusalime, Ierusalime...

Dr. V. Arad. Am primit 600 Lei. Achitat până la 31. XII 1937.

M. Arad. Chită primirea sumei de lei 600, abonamentul e achitat până la 31. XII. 1937.

Oficiul parohial Almașul mare. Am primit abonamentul pe 1935 și 1936. Adresa am corectat-o.

T. Bogata de jos. Am primit 400 Lei abonament pe 1934 și 1935.

Oficiul parohial Ludovei. Am primit abonamentul pe anii 1933—1936 în suma de 800 Lei.

V. Negrelești. Primit 400 Lei pe anii 1936 și 1936.

C. Orăștie. Am primit abonamentul pe 1934, 1935 și 1936.

Oficiul parohial Ocașugatag. Am primit 800 Lei abonament pe 1934—1937.

M. Gherla. Suma trimisă s'a contat în abonamentul anului curent.

Cercul catolic — Oradea. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

Curatorul parohiei române-unite din Mădăraș

Nr. 52/937.

Publicațiune de licitație

În ziua de 15 August 1937 ora 3 p. m. Curatorul Parohiei române-unite din Mădăraș va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor necesare la clădirea noii biserici.

Valoarea lucrărilor este, pe devizal estimativ, de Lei 522.984 Garanția (cauțiunea) va fi de 60% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul Școlii primare de Stat. Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Mădăraș.

Mădăraș, la 7 August 1937.

Cosmin Gheorghe
prim-curator

Iuliu Mar
paroh

O casă
de vânzare în Blaj str. Mitropolitul Vancea Nr. 4.
Pentru Informațiuni e a se adresa
Dl. Iustin Hossu — Blaj.

5-5